

ZPRAVODAJ VESELICE



prosinec 2014 • 43

1. Slovo starosty obce
2. Plnění rozpočtu obce 2014
3. Výsledky voleb do Zastupitelstva obce Veselice
4. Příspěvek předsedkyně kontrolního výboru obce paní Konývkové
5. Z činnosti Sboru dobrovolných hasičů obce Veselice v roce 2014
6. Výsledky hospodaření Zemědělské a. s. Březno v roce 2013
7. Počátky družstevnictví našich předků před 115 lety
8. Ptactvo našeho blízkého okolí (Zvonek zelený)
9. Za zvěří našich polí, luk a lesů (Křeček polní)
10. Včelaření
11. Bylinky našeho okolí a jejich využití - 4. část
12. Stopy vedou do Veselice
13. Tajemství šlechtičny Marty z Veselice
14. Dodatek k článku Veselického zpravodaje č. 42 - Ritonická škola
15. Černá kronika obce a okolí OO PČR Dobrovice
16. Informace o životě v naší obci
Cyklovýlet
Turnaj ve stolním tenisu
Sobotecký jarmark
17. Informace z činnosti OÚ Veselice
18. Z činnosti SPOZ Veselice
19. Společenská kronika
20. K životnímu jubileu PHDr. Pavla Brodského, CSc. et DSc..
21. Čtenářské dopisy a ohlasy
22. Příspěvatelé na časopis
23. Úvaha k 25. výročí obnovení demokracie v ČR
24. Tiráž

Vážení spoluobčané, milí čtenáři,

přešlo krásné léto, hezké podzimní dny plné slunce a je tu prosinec, předvánoční čas – trochu jiná pohoda. V novém vydání zpravodaje Veselice najdete, věřím tomu, dost zajímavého čtení.

Nejdříve bych Vám chtěl poděkovat za důvěru, kterou jste mi projevíli při volbách do obecního zastupitelstva. Rovněž bych rád poděkoval členům nového zastupitelstva za mé zvolení do funkce starosty. Doufám, že tuto důvěru nezklamou. Budu se snažit splnit cíle nové, ale i ty, na kterých jsme dosud pracovali. Minulé zastupitelstvo projednalo a schválilo několik podstatných záležitostí, o nichž bych Vás rád informoval. Také bych chtěl poděkovat odstupujícím členům obecního zastupitelstva, panu Františku Buckovi, panu Miloslavu Bulířovi a panu Pavlu Cidlinovi za jejich dlouholetou činnost ve prospěch obce. Děkuji jim za jejich zkušenosti i odvedenou práci pro obec a přeji jim hodně zdraví do dalších let. Věřím, že i nové zastupitelstvo nalezne shodu při práci na započatých i nových úkolech.

Jak jsem Vás již informoval o kvalitě vody v obecním vodovodu, zejména ohledně zvýšeného ukazatele dusičnanů, tak kvůli tomu jsem vedl jednání s firmou Gryf HB, spol. s. r. o., která se zabývá výrobou zařízení pro odstraňování dusičnanů z pitné vody. V našem případě se však objevil také problém se zvýšenou tvrdostí vody a musel by tak být před úpravnu instalován přístroj na snižování hladiny vodního kamene. Po obdržení cenové nabídky a přehodnocení této záležitosti se bude rozhodovat mezi variantou úpravy vody či vybudováním nového hlubokého vrtu. Kontrolní odběry vody se provádí 4x za rok. Z toho je 3x prováděn krácený a 1x rozšířený rozbor. V současné době je výsledek chemického vyšetření ukazatel dusičnanů 55 mg/l, přičemž standardní limit je 50 mg/l, avšak do roku 2016 je Krajskou hygienickou stanicí povolen mírnější limit 65 mg/l. V rámci pravidelné údržby byla také vycištěna a vydesinfikována nádrž vodojemu.

Na veřejném zasedání zastupitelstva obce byl panem Boukalem podán návrh na ovládání veřejného osvětlení světelným čidlem, které reaguje na intenzitu denního svitu. Obecní zastupitelstvo návrh projednalo a schválilo.

Tato čidla jsou již nainstalována na všech třech spínacích místech veřejného osvětlení. Rovněž je povoleno prodloužení trasy veřejného osvětlení na sloupech rozvodných závodů v místě u rybníka Na Lhotkách.

Dále se projednávalo podání žádosti o vymezení zastavěného území obce, do něhož jsou také začleněny zastavěné a užívané parcely v chatové oblasti. Tato žádost byla podána na magistrát města Mladá Boleslav, Odbor územního plánování. V této věci již na magistrátu proběhlo několik jednání, kterých jsem se zúčastnil. V budoucnu bude svoláno místní šetření dotčených orgánů.

Již delší dobu obecní zastupitelstvo projednává rekonstrukci obou čekáren. Názory se různí a to jak mezi zastupiteli, tak i mezi ostatními obyvateli obce. Z tohoto důvodu se o této situaci jedná s projektantem, který by se měl vyjádřit jak k možné renovaci horní čekárny, tak k stavbě čekárny na Lhotkách.

Při jednání s majitelem statku, Mgr. Fraňkem, byl dohodnut vzájemný prodej pozemků v rámci katastrálního území obce Veselice. Obecní zastupitelstvo projednalo a schválilo tento prodej za účelem získání pozemků,

na nichž stojí stavba „váha“, sloužící jako autobusová čekárna. Tímto nákupem/prodejem obec získá také prostor v dolní části pole „U cihelny“, kde by mohlo být v budoucnu vybudováno dětské hřiště, případně volejbalové (podobně jako bývalo např. u rozcestí „Mrtvé cesty“). V rámci této věci obecní zastupitelstvo projednalo a schválilo prodej pole za „Brodských lesíkem“, který je nyní v majetku manželů Fraňkových. Bližší údaje o číslech parcel a jejich výměrách jsou uvedeny v článku obecního zastupitelstva.

Obecní zastupitelstvo také vyhlásilo brigádu na natírání plotu na obecním hřbitově, které se nakonec zúčastnilo 23 lidí, kteří dohromady odpracovali 159 hodin. Chtěl bych všem touto cestou znovu veřejně poděkovat za ochotu a odvedenou práci. Je skvělé, že se brigádníci sešli v tak hojném počtu, třebaže v podzimním čase měl každý dost práce okolo svého obydlí.

Na závěr bych Vám všem chtěl popřát příjemné prožití Vánoc a hodně štěstí, zdraví a spokojenosti po celý rok 2015.

Miroslav Pažout, starosta obce

ROZPOČET OBCE PLNĚNÍ ROZPOČTU ZA OBDOBÍ LEDEN-ZÁŘÍ 2014

PŘÍJMY (některé položky)			
	Rozpočet (původní)	Skutečnost	% plnění
Daň z příjmu FO ze záv. činnosti	260 000,00	203 672,44	78,3
Daň z příjmu FO ze sam. činnosti	3 000,00	1 680,00	56,0
Daň z příjmu FO z kap. činnosti	25 000,00	21 543,32	86,2
Daň z příjmu právnických osob	240 000,00	230 932,19	96,2
DPH	580 000,00	443 627,92	76,5
Poplatek za likvidaci TKO	80 000,00	82 873,00	103,6
Poplatek ze psů	1 500,00	1 740,00	116,0
Správní poplatky	300,00	350,00	116,7
Daň z nemovitosti	210 000,00	130 480,15	62,1
Pitná voda – vodné	40 000,00	35 625,00	89,1
Úroky z vkladů	20 000,00	24 039,01	120,2
Neinvestiční příj. dotace ze SR na správu	43 500,00	32 625,00	75,0
CELKEM příjmy	1 525 900,00	1 251 992,26	82,0

VÝDAJE (některé položky)			
	Rozpočet (původní)	Skutečnost	% plnění
Pitná voda	350 000,00	21 595,00	6,2
Předškolní zařízení	5 000,00		
Základní školy	50 000,00		
Záležitosti kultury	10 000,00	1 819,00	18,2
Veřejné osvětlení	70 000,00	14 689,00	21,0
Sběr a svoz komunálního odpadu	125 000,00	89 752,00	71,8
Požární ochrana (dobrovolná část)	50 000,00	28 795,00	57,6
Zastupitelstva obcí	147 000,00	95 568,00	65,0
Činnost místní správy	300 000,00	146 765,60	48,9
Služby peněžních ústavů	12 100,00		
CELKEM výdaje	1 525 900,00	418 542,55	27,4

Rozpočet obce byl upraven zatím pěti rozpočtovými opatřeními. Stav finančních prostředků na účtech obce k 30. září 2014:

Běžný účet u KB: 592 20 5,64 Kč
 Spořicí účet u KB: 6 044 618,79 Kč
 Běžný účet ČNB: 103 835,75 Kč

Marcela Šafránková

VÝSLEDKY VOLEB DO ZASTUPITELSTVA OBCE

Počet osob zapsaných do výpisu ze seznamu voličů celkem	112
Počet voličů, kterým byly vydány úřední obálky	73
Počet odevzdaných úředních obálek	73
1. Eva Konývková, NK	46
2. Milan Masák, NK	32
3. Jaromír Doubalík, NK	41
4. Martin Šoltys, NK	25
5. Marcela Šafránková, NK	58
6. Miroslav Pažout, NK	49
7. Jakub Runčik, NK	57
8. Václav Bucek, NK	35

Voleb se zúčastnilo 65,18% voličů zapsaných do výpisu ze seznamu voličů.

Zastupitelé obce byli zvoleni:

Václav Bucek, Jaromír Doubalík, Eva Konývková, Milan Masák, Miroslav Pažout, Jakub Runčik a Marcela Šafránková. Zvolen nebyl Martin Šoltys.

Na ustavujícím zasedání Zastupitelstva obce, konaném dne 3. listopadu 2014 byl **starostou** zvolen stávající starosta **Miroslav Pažout** a jeho **zástupkyní** byla zvolena **Marcela Šafránková**.

Předsedkyní kontrolní komise byla zvolena **Eva Konývková**, zbylé dva členy komise si předsedkyně vybere a předloží ke schválení zastupitelstvu obce na příštím zasedání.

Předsedou finančního výboru byl zvolen **Jakub Runčik** a jeho členy byli zvoleni **Václav Bucek** a **Milan Masák**.

Hospodářskou agendu obce i nadále povede Marcela Šafránková.

Marcela Šafránková

PŘÍSPĚVEK PŘEDSEDKYNĚ KONTROLNÍHO VÝBORU OBCE EVO KONÝVKOVÉ

Vážení spoluobčané,

začínáme nové volební období, v částečně novém složení obecního zastupitelstva. Dovolte mi tedy, abych Vám, kteří jste mne při volbách podpořili a tedy Vaší zásluhou se stala zastupitelkou obce, poděkovala.

Využívám této možnosti, abych Vás seznámila s úkoly, které jsem si pro toto funkční období stanovila a budu bojovat za jejich prosazení.

Zavazuji se také k tomu, že Vás budu pravidelně o této mé činnosti informovat.

Přehled mých námětů s návazností na uplynulá funkční období:

• Permafarma

Zlepšení nejen spolupráce, komunikace, ale i kontroly její činnosti na území obce

Odkoupení pro obec potřebných parcel

Zajištění odstranění neoprávněného oplocení cest a obecních pozemků

• Zřízení věcného břemena na pozemcích p. Fraňka v souvislosti s vedením obecního vodovodu

Řešení problému s pitnou vodou

Prověření návrhu dvou variant (prohloubení vrtu, úprava vody) a volba té pro obec nejvýhodnější

• Výstavba obecní kanalizace

Zjištění stádia tohoto úkolu a stanovení dalšího postupu

• Možnosti čerpání státních dotací, čerpání finančních prostředků z evropských fondů

Odborné proškolení min. 2 zastupitelů

Projekty – návrhy, zadání, v případě schválení jejich realizace

• Celkové zlepšení vzhledu obce (uzavírání dohod, organizace brigád)

Čistota a úklid obce

Úprava a údržba zeleně

Oprava a zlepšení vzhledu autobusových zastávek

Odstranění černých skládek

Zajištění úklidu sněhu v zimních měsících

• Dětské hřiště, respektive sportoviště pro mládež

Získání nebo určení prostoru, jeho vybudování

• Vytvoření klidové zóny v parčíku před obecním hřbitovem

Umístění laviček

• Modernizace veřejného osvětlení

Automatický a úspornější provoz

• Zlepšení informovanosti občanů

Modernizace a zkvalitnění obecního rozhlasu

Znovuzavedení úředních hodin

Spolupráce s občany, naslouchání, sbírání podnětů a nápadů, návrhů k řešení problémů

Pravidelná aktualizace obecní www

• Kontrola plnění obecních vyhlášek

Důraznější vymáhání poplatků za odvoz odpadků a za psy

• Veselská hospůdka

Návrhy pro zlepšení využití místní hospůdky

Větší spolupráce, ale i kontrola provozovatele

Zvýšení návštěvnosti - kulturní, zábavné, zájmové a vzdělávací akce (přednášky, tvořivé kurzy apod.)

• Sraz rodáků

Stanovení termínu

Sběr nápadů a námětů

Zvolení přípravného týmu

Plnění tohoto plánu je z velké části závislé na hospodaření obce, tzn. na finančních prostředcích. Proto mojí prioritou číslo 1 je právě hospodaření a maximální využití finančních dotací s dotažením započatých akcí do zdárného konce ve prospěch obce a občanů.

Eva Konývková,
předsedkyně kontrolního výboru obce

Z ČINNOSTI SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VESELICE V ROCE 2014

Na úvod tohoto článku bych chtěl poděkovat hasičům, občanům a příznivcům SDH za podporu a účast při akcích pořádaných v minulém období Sbořem dobrovolných hasičů ve spolupráci s Obecním úřadem.

Rok 2014 někteří hasiči zahájili novoročním pochodem po okolí naší obce za velké účasti občanů, jak domácích, tak i přespolečích.

V únoru jsme pořádali Výroční valnou hromadu sboru dobrovolných hasičů Veselice ve Veselické hospůdce. Na valné hromadě jsme zhodnotili výsledky a činnost v uplynulém roce a naplánovali činnost na rok 2014. Hlavním bodem výroční schůze se ale stalo vyhodnocení Okrskové hasičské soutěže spojené s oslavami 115. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů Veselice, konané 8. června 2013.

Po zhodnocení a diskuzi jsme povečeřeli výborný guláš od Jany Buckové.

K poslechu a tanci nám zahrála hudba p. Pažouta Fr. st. a p. Valenty a to až do pozdních nočních hodin.

Koncem února se uskutečnila výroční valná hromada 22. okrsku sboru dobrovolných hasičů v Řitonicích. Této Výroční valné hromady se zúčastnili zástupci SDH z Ledce, Ujkovic, Skyšic, Řitonic, Veselice, Prodašic a Rabakova. Hlavním tématem schůze bylo zhodnocení činnosti okrsku a jednotlivých sborů za uplynulý rok. Přítomní byli také seznámeni s termínem konání okrskové soutěže v Ujkovicích.

Koncem dubna jsme pořádali pouťovou zábavu za velmi pěkné účasti občanů.

V květnu jsme se účastnili dvou schůzí 22. okrsku SDH z důvodu přípravy a organizace okrskové soutěže, obsazení postu rozhodčích, upřesnění termínu a času začátku soutěže.

Okrsková hasičská soutěž 22.okrsku se uskutečnila 21. 6. 2014 v Ujkovicích na louce u střelnice. Počasí nám vyšlo celkem solidní, takže soutěž proběhla dobře.

Okrsková hasičská soutěž začala ve 13.30 nástupem všech zúčastněných sborů a dále byli soutěžící, rozhodčí a ostatní účastníci seznámeni s průběhem konání soutěže a pravidly pro štafetu a útok.

V kategorii žen soutěžila 3 družstva, kde zvítězily ženy Prodašic před Řitonicemi a Veselicí.

V kategorii mužů soutěžilo šest družstev a pořadí bylo následující : 1. Ujkovice, 2. Prodašice, 3. Skyšice, 4. Veselice, 5. Řitonic, 6. Ledce. Mimo pořadí se jako hosté představili hasiči z jiného okrsku, a to z Velkých Hamrů.

Po ukončení soutěže v požárním útoku došlo k velkým protestům jednotlivých sborů vůči rozhodčím kvůli účasti cizích hasičů v družstvu Ujkovic. Rozhodčí uznali výsledky soutěže tak, jak proběhla a protest neuznali. Po soutěži jsme v prostoru před obecním úřadem grilovali a poseděli při pohoštění.

V srpnu byla provedena technická prohlídka hasičské cisterny. Někteří hasiči se též zúčastnili cyklo výletu v okolí naší i okolních obcí.

Při posvícenské zábavě, kterou jsme pořádali ve spolupráci s Obecním úřadem jsme museli změnit termín konání a to z důvodu obsazení hudby. Zábava se proto konala již 23. srpna, venku před Obecním úřadem, s hudební produkcí skupiny DEFUR BAND, při velmi dobrém počasí. Tentokrát byla však účast slabší, než jsme očekávali.

Poslední víkend v září proběhlo námětové cvičení, kde jsme prováděli simulované hašení požáru vodou z cisterny, posléze dopravou vody stříkačkou z rybníka a hašení. Při tomto námětovém cvičení jsme zjistili poruchu na stříkačce, kde se z důvodu špatného chladiče přehříval motor. Oprava je proto nezbytná. Po ukončení cvičení jsme za pěkného zářijového počasí před obecním úřadem opékali uzeninu.

Koncem října se hasiči také podíleli na čištění vodojemu.

Zástupci našeho sboru se též zúčastnili všech okrskových schůzí a starosta sboru všech okresních hasičských schůzí.

Dále se také naši hasiči podíleli na různých společenských, sportovních a kulturních akcích a brigád pořádaných Obecním úřadem.

Též bych chtěl zmínit jednu věc, která nás velice tíží. Většina hasičů, zejména ti mladší se účastní pouze hasičských soutěží a ostatní činnosti, jak společenské, sportovní a brigády pro obec zcela ignorují.

Zároveň bych chtěl poděkovat těm členům sboru, kteří se aktivně podíleli na zajištění občerstvení při zábavě, při grilování, při přípravě všech akcí, přípravě techniky atd.

Závěrem děkuji všem hasičům za reprezentaci obce v soutěžích a za práci ve sboru, kterou vykonávají ve svém volném čase. Dále chci poděkovat všem, kteří se podíleli na přípravě a pořádání sportovních, kulturních i jiných akcí spojených s naší obcí. Do nového roku 2015, přeji všem hasičkám, hasičům, našim příznivcům a všem občanům hodně zdraví, spokojenosti, dobré nálady a pohody.

František Pažout

HOSPODAŘENÍ ZEMĚDĚLSKÉ a. s. BŘEZNO V ROCE 2013

Rok 2013 byl pro celou firmu, z hlediska hospodářského výsledku, pozitivní, neboť vytvořila zisk ve výši 6.618 tis Kč. Na tento dobrý výsledek měly vliv hlavně dobré výsledky v rostlinné výrobě a zlepšené výkupní ceny mléka.

Zakládání ozimých plodin na podzim v roce 2012, proběhlo v měsících srpnu až říjnu vcelku dobře. Ozimé plo-

diny byly osety na 1.256 hektarech, z toho pšenice na 729 ha, řepka na 401 ha a ozimý ječmen na 126 ha. Na jaře pak bylo zaseto 209 ha kukuřice, 184 ha vojtěško-trávy a 76 ha cukrovky.

Přezimování všech ozimých komodit proběhlo bezproblémově. Horší to však bylo na jaře 2013, kdy často docházelo k přivalovým deštům, což mělo za následek značné

poškození jednotlivých plodin. Žňová sklizeň byla velice dobrá. Bylo sklizeno rekordní množství pšenice (4 900 tun) i řepky (1 600 tun).

Rovněž sklizeň objemových krmiv pro živočišnou výrobu byla dostačující.

V produkci mléka byl rok 2013 rovněž příznivý, což doprovázel i dobrý cenový vývoj. Průměrná cena mléka byla 8,59 Kč za litr, což byl meziroční nárůst o 0,92 Kč za litr.

V živočišné výrobě byl ke konci roku 2013 následující stav:

dojnice	448 ks,	vys.jalovice	16 ks,
sav. telata	56 ks,	telata v teletnicích	232 ks,
jalovice v OMD	181 ks,	býci výkrm	90 ks

a 1 plemenný býk.

V roce 2013 bylo prodáno 142 ks mléčných telat o průměrné hmotnosti 62 kg a průměrné ceně 57 Kč za kg. Počátkem roku bylo prodáno 27 ks chovných krav do Polska za průměrnou cenu 29 500 Kč za kus.

Dále byly v roce 2013 na jatka dodány:

druh	ks	prům. hmotnost	prům. cena za kg
jateč. krávy	88	541 kg	29,04 Kč
jateč. jalovice	19	441 kg	35,12 Kč
jateč. býci	79	693 kg	35,17 Kč

V investicích, díky dobrým hospodářským výsledkům, firma pokračovala rovněž aktivně. Byly pořízeny tyto investice:

- dokončena rekonstrukce stájových prostor a technologií na farmě Židněves
- teleskopický manipulátor NH 5080
- kolový traktor 8390
- sečka Hosch Pronto 9DC
- mostní váha Tenzona 60 tun

Dále bylo zakoupeno větší množství půdy od vlastníků. V těchto nákupech chce firma dál pokračovat, očekává reálné nabídky vlastníků na odprodej.

Výhled hospodaření pro letošní rok 2014 i přes silná červnová sucha, je optimistický.

Je dobře, že se daří největšímu hospodáři v naší oblasti, který obhospodaruje také pozemky našich čtenářů.

Dobrá práce Zemědělské a. s. Březno má pozitivní vliv na naše životní prostředí, na krásu naší přírody a na zdraví nás všech.

Vážíme si Vaši práce a přejeme hodně zdaru!

*Z výroční zprávy Zemědělské a. s. Březno za rok 2013
redakčně zpracoval Ing. Jiří Campř*

POČÁTKY DRUŽSTEVNICTVÍ NAŠICH PŘEDKŮ PŘED 115 LETY

Hovoříme-li o družstevnictví na Veselici, tak také většinou vyvstanou nedobré vzpomínky na počátky družstevnictví v 50. letech minulého století. Na bývalé Jednotné zemědělské družstvo nebo na spotřební družstvo Jednota, které převzalo na Veselici Rýdlovu hospodu. Jeden ani druhý případ neměl s družstevnictvím, založeném na základě dobrovolného sdružování lidí k hospodářskému účelu, nic společného. Dobrovolnost při zakládání Jednotného zemědělského družstva na Veselici spočívala v tom, že když neuspěli agitátoři přijíždějící ráno do vsi v černých tatraplánech, tak si večer odvezli sedláky na SNB do Mnichova Hradiště. Drželi je tam přes noc a ráno se jich zeptali, zda „dobrovolně“ chtějí do družstva vstoupit. To byl v té době mírnější způsob končící pro některé sedláky vyhrůžkou o vystěhování ze vsi. Jinde, třeba ve Skyšicích, nebo v Židněvsi, k vystěhování skutečně došlo. Tam byli někteří nepřesvědčení sedláci doslova ze vsi vyhnáni, vystěhování, se souhlasem některých svých sousedů. Aby nenarušovali „dobrovolné“ družstevnictví. U spotřebního družstva Jednota to bylo zase tak, že pokud majitel provozovny souhlasil, tak provozovnu Jednotě pronajal a se souhlasem místních úřadů tam mohl být zaměstnán. V opačném případě se provozovna většinou zavřela jako nepotřebná a majitel si musel nalézt „doporučenou“ práci jinde. Takto popsaná forma družstevnictví byla jen zneužitím, lidem na vsích známé formy hospodářského sdružování v družstvech, které mělo své kořeny ještě před první světovou válkou.

A toto družstevnictví stojí za připomenutí.

Vrátíme-li se před 1. světovou válkou, do doby Rakousko-Uherské monarchie a do Německa, tak pojem družstevnictví je tam již znám a stojí za ním dvě jména.

První z nich je František Cyril Kampelík, český lékař, který se také publikačně věnoval politice a hospodářství.

Roku 1861 vydal spis „Spořitelny po farských kollaturách orbě, řemeslu ze svízely pomohou“, ve kterém propagoval zakládání svépomocných záložen. Idea se ujala až pod vlivem Friedricha Wilhelma Raiffeisena, a to je druhé jméno průkopníka družstevnictví.

Z jeho vlivu začaly vznikat záložny v Německu a později i v Čechách. V Čechách byly na počest českého průkopníka, jehož iniciativy nebylo využito, nazvány kampeličkami. Friedrich Willhem Raiffaisen, nazývaný též patronem všech družstevníků, starosta ve východoněmeckém městečku Heddesdorfu, přemýšlel, jak pomoci zchudlým rolníkům v době nástupu průmyslové revoluce, kdy se začaly měnit zaběhnuté hospodářské pořádky. V roce 1862 představil zakládání zápujčnických pokladních spolků malých skupin lidí z obcí s 600-2000 obyvateli. Lidí, kteří se dobře znali, dokázali v těžkých dobách držet při sobě a pomáhat si.

Podle tohoto vzoru a pod heslem té doby: „Co jednomu nemožno, všem dohromady snadno“, byl před 115 lety obdobný spořitelní spolek založen i pro obvod okolních obcí v Řitonicích. Svědkem, jak takový spolek byl řízen, a s jakými hospodářskými výsledky se vykazoval, je publikace vydaná 4. května 1930 k 30. výročí vzniku Spořitelního spolku pro Řitonic a okolí, a která mi byla pro dnešní příspěvek o družstevnictví jednou z předloh.

Podnět k založení Kampeličky v Řitonicích dal bývalý řídící učitel v Dlouhé Lhotě a člen výboru Ústřední jednoty hospodářských družstev pan František Matoušek (nebyl to můj příbuzný). Na jeho pokyn se chopil práce řídící učitel v Řitonicích pan Vojtěch Škoda. Dne 12. listopadu 1899 byla svolána ustavující valná hromada Spořitelního

a záložního spolku pro Řitonic a okolí, které se zúčastnilo 33 osob. Při svém založení se spolek vztahoval na obvod obcí Řitonic, Veselice, Skyšice a Domousnice. Později ještě přistoupila obec Čížovky a Rabakov. Po zápisu do společenstevního rejstříku u soudu v Mladé Boleslavi a po zakoupení nezbytně nutného inventáře, začalo úřadování spolku 8. dubna 1900, kdy se dostavili 2 první vkladatelé.

Prvním z nich byla paní Marie Vlasáková ze Skyšic a uložila si 2 K. (2 K byly v té době poměrně velké peníze, neboť hodinová mzda řemeslníka představovala asi 30 haléřů.) Úřadování se provádělo v chalupě pana Čubana, který byl pokladníkem od začátku až do roku 1926. Protože „Kampelička“ byl hlavně také úvěrový spolek, tak jeho počátky byly těžké pro nedostatek finančních prostředků. K poskytování půjček si musel spolek peníze půjčovat od větších finančních ústavů.

Na počátky v zajišťování peněz je v publikaci k založení kampeličky vzpomínka: **„Když byla nesnáž největší tak se spolek obrátil na dědečka Pažouta, předsedu dozorcí rady (1890-1914) a ten s největší ochotou vypomohl. Běžel do Mladé Boleslavi, tam peníze obstaral a spolku přinesl. To se opakovalo mnohokrát.“** („Dědeček Pažout“ - Josef Pažout starší, rolník z Veselice).

Počáteční těžkosti byly ale překonány a spolek již od r.1908 vykazuje přebytek vkladů. Od té doby spolek rozvíjí plně svojí aktivitu a začíná financovat společné nákupy hospodářských potřeb. Přibývá členů spolku a obrat spolkového hospodáře dosahuje ročně čtvrt mil.Kč. V roce 1927 přesídlila Kampelička od Čubanů do nově zřízené

úřadovny v budově místní školy. V roce 1927 financuje kampelička meliorace pozemků ve Skyšicích, Řitonicích a Domousnicích. Půjčuje svým členům peníze na nákup pozemků z první pozemkové reformy po parcelaci velko- statku Domousnice. Jelikož spolek rozprodává 30 vagonů uhlí ročně, tak pro ten případ je zřízena moderní mostní váha na pozemku u nádraží, zakoupeném od pana Ing. Havelky. Ve svém obvodu spolek financuje i elektriza- ci obcí. Vklady jsou úročeny sazbou 4,5 –5 %. Finanční přebytky má spolek uloženy převážně u Ústřední jednoty hospodářských družstev v Praze a menší část u Okresní hospodářské záložny v Sobotce. Na svém kontě má také cenné papíry v hodnotě 100 000 Kč. Od roku 1924 se již pokladniční obrat pohybuje mezi 3-4 mil Kč. V roce 1929 rozdělil spolek svým členům 56 vagonů uhlí a zakoupil zboží za 262 503,86 Kč.

Organizační struktura spořitelního spolku byla stejná, jako je u běžných hospodářských společností. Měla své představenstvo v čele se starostou a jeho náměstkem. Měla přisedící členy, pokladníka a dozorcí radu. Všichni své funkce vykonávali dobrovolně vedle svých běžných zaměstnání. Byli to učitelé, sedláci, řemeslníci, živnostníci a chalupníci. Jejich vzděláním, až na učitele, byla povětšinou Obecná škola v Řitonicích.Členové spolku dobře znaly své hospodářské a rodinné potřeby, měli přehled o stavu a rozvoji vlastních vydělaných peněz a hospodářských tržbách. O významu a práci spolku je vypovídající následující srovnání jeho hospodářských výsledků mezi rokem založení a jeho činnosti po 30 letech.

Rok	počet členů	vklady	zápůjčky	počet vkladatelů	vklady na b.ú	zápůjčky na b.ú	vklady a zápůjčky u ústř. jednoty	pokladní obrat	rezervní fond
1900	17	5 742	7 096	22			z. 1 % 142	27 191	
1929	248	1.945 154	534 743	573	22 424	993 337	258 331	3 377 943	22 020

(Hodnoty v Kčs)

K přehledu ekonomických ukazatelů kampeličky v Řitonicích stojí za povšimnutí jedno ekonomické srovnání svědčící o rozsahu jejich finančních operací:

V roce 1919 vydaný rozpočet na stavbu silnice o délce 3 645 m z Domousnic, přes Veselici k Bačalkům byl 436 300 korun. Kampelička v Řitonicích měla v té době na vkladech 751 171 korun a její roční pokladniční obrat činil 784 839 korun. Byl to skoro dvojnásobek celého rozpočtu na stavbu zmíněné silnice. Dnes se musíme v účtě poklonit řízení pokladničního spolku v Řitonicích a přiznat, že činnost založená na dobrovolnosti v takovém rozsahu, nemá v dnešní době srovnání.

Kampelička v Řitonicích fungovala na původním principu až do nacistické okupace stejně jako ostatní kampeličky na území Čech a Moravy. V r. 1942 došlo na území protektorátu k reorganizaci peněžnictví a vznikla Ústřední banka družstev, kterou následně převzala Zemědělská banka pro Čechy a Moravu.

Další fungování kampeliček bylo násilně potlačeno v 50. letech. I přesto však ještě koncem r. 1951 u nás existovalo tzv. lidové peněžnictví, které zahrnovalo i kampeličky. Ty

byly později sloučeny pod Českou státní spořitelnu a částečně pod Státní banku Československou. V té době také ukončila činnost i kampelička v Řitonicích. Kolem r. 1950 se tam ještě úřadovalo. Vím to proto, že jsem tam někdy chodil s dědou po mši z kostela. S panem Bartoněm ze Skyšic se tam děda střídal jako pokladník. Hodně lidí tenkrát chodilo v neděli do kostela a tak pro ně byla kampelička otevřená. Celý smysl, poslání a význam Spořitelních a úvěrových spolků, kampeliček, je dobře vyjádřen ve verši přímo od Františka Cyrila Kampelíka, i když dnes zní trochu archaickou češtinou:

*„Má-li pluh Tě k zámožnosti vésti
musíš sám jej ve svých rukou nésti
vlastní silou může štěstí kvéstí.“*

Ke kampeličce v Řitonicích ještě závěrem **Desatero rádného člena:**

1. Znej dobře stanovy spolku a dle nich se řid!
2. Navštěvuj pilně valné hromady, aby ses přesvědčil o vedení spolku.

3. Peníze ukládej jedině u své kempeličky, která je nevhodněji zúročí a umožňuješ tím půjčení peněz potřebným členům na mírný úrok.
4. Vypůjčuješ li si, nebo obnovuješ zápůjčku, přiveď hned sebou ručitele. Jinak nebude zápůjčka povolena.
5. Platíš-li úroky, vezmi vždycky členskou knížku s sebou, do níž ti pokladník запиše zaplacený úrok.
6. Úroky ze zápůjček musí být zaplacený po uplynutí každého pololetí. Neplatí-li se, přibývá jich a platí se tím hůře.
7. Zboží nutno bezpodmínečně zaplatiti každý rok do 31. prosince. Nenechte se upomínati. Při placení přineste vždy lístek zač platíte. Potvrzený lístek uschovejte do valné hromady. Máte-li odebrat zboží z nádraží, jedte pro ně včas. Je trapné má-li funkcionář čekat na liknavého člena do večera.
8. Nenech se upomínat ku svým povinnostem. Jsi-li vyzván vykonej to co nejdříve. Ušetříš práci pokladníkovi.
9. Pamatuji, že peněžní ústav není obchodník, u něhož možno dělati dluhy a pak nechtít platiti. Zde musí vládnout přesnost a pořádek a jenom pořádek dělá přítele.
10. Měj důvěru k činovníkům, kteří byli zvoleni na valné hromadě, neboť věz, že konají odpovědnou práci nezištně.

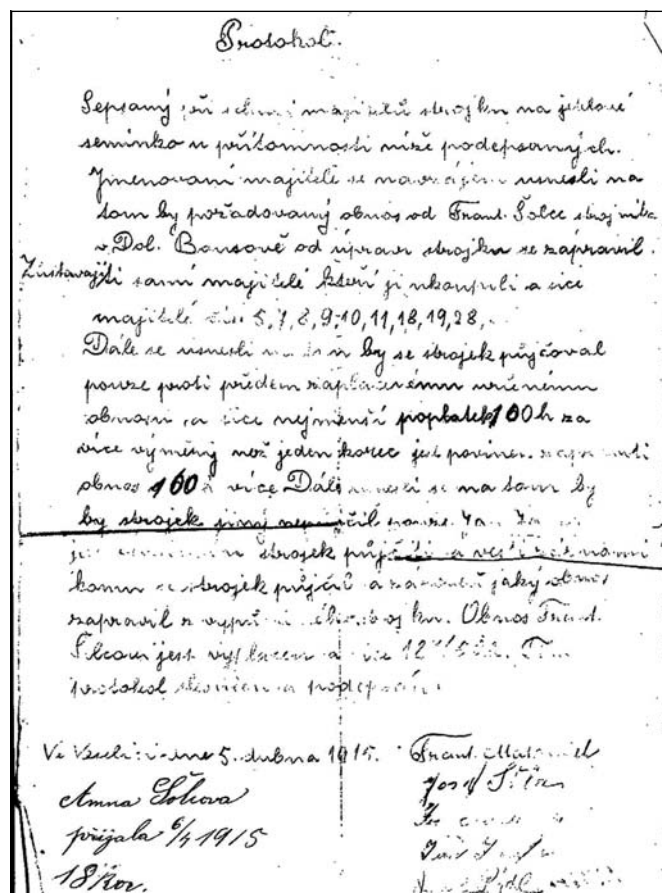
Z naší obce Veselice máme ještě jeden příklad téměř 100 let starého sdružení.

Je to spolek Veselických sedláků z č. p. 5, 7, 8, 9, 10, 11, 18, 19 a 28, kteří měli společně pořízený strojek na výsev jetelového semínka. V originále přiložené kopie protokolu z jednání sedláků, sepsaném 5. dubna 1915, nalezneme svědectví o jejich vysoké morální a ekonomické vyspělosti. Devět hospodářů se z vlastní vůle dokázalo domluvit a do potřebného zařízení investovat společně. Co to vůbec ruční secí strojek na setí jetele byl? Na tehdejší dobu pokrok. Strojek, zařízení, byl v podstatě trakař, přizpůsobený na setí asi 4 řádků jetele. Jetelový porost se neosíval každý rok a když, tak jen v malých výměřích. Sedláci si v první řadě uměli spočítat, že setí strojkem je rychlejší a přesnější, než setí rukama ze zástěry, a že na drahém osivu ušetří a zasetý porost bude kvalitnější. Věděli také, že když se rozumě domluví, tak jim stačí jedno zařízení společné. Protokol není z doby založení sdružení, ale až z doby zaplacení potřebné opravy v ceně 18.50

K strojníku Šolcovi do Dolního Bousova. Současně bylo při jednání dohodnuté půjčkové 100 haléřů za korec osevu. Majitelé strojku tak tím dali základ k vytvoření rezervního fondu na případnou příští opravu. Rovněž byl jmenován správcem strojku pan Jan Jansa, který jediný měl právo strojek půjčovat a také povinnost vést evidenci o příjmech ze zapůjčení.

Uvedené příklady spolčování lidí za účelem hospodářských výhod nejsou z té doby v našem okolí ojedinělé. Stojí za připomenutí, že pro společné nákupy a výkupy zemědělských potřeb již existovalo Hospodářské družstvo a Družstevní mlékárna v Čejeticích. Pro rozvoj elektrifikace v Pojizeří byl založen Družstevní závod Dražice s vlastní hydroelektrárnou, na kterou bylo již v roce 1917 napojeno 69 obcí s 8 111 odběrateli elektřiny.

Láďa Matoušek



PTACTVO NAŠEHO BLÍZKÉHO OKOLÍ

Zvonek zelený (*Carduelis chloris*)

Zvonek zelený je jedním z našich nejhojnějších ptáků, kteří se nastěhovali do blízkosti člověka. Žije v parcích, alejích, sadech a také při okrajích lesů. V mnoha městech je hojnějším než Vrabec domácí.

Je to pták velký kolem 14,5 cm s mohutným zobákem. Samička je šedá se zelenavým nádechem, sameček má zase zelenožlutou hrud. Mladí ptáci jsou hnědaví a podélně tmavě pruhovaní.



V únoru patří zvonek k prvním zpěvákům. Hnízdo si staví ve smrku, v tují či v ovocném stromoví. Vždy však ne vyš, než na dosah lidské ruky. Stavitelem hnízda je samička a sameček pomáhá s donáškou stavebního materiálu.

Hnízdění začíná v dubnu. Samička snáší 5 až 6 vajíček a sedí na nich 13 až 14 dní. Mláďata pak vychovávají oba rodiče a krmí je ze svých volátek. Potravou jsou různá

semena a občas i housenky. Po 14 dnech mláďata hnízdo opouštějí.

V zimních měsících se tito ptáci zdržují v hejnech s ostatními ptáky a jsou nejčastějšími návštěvníky městských i venkovských krmítek.

Přesto, že zvonek zelený je pták dosud hojný, v zimě si zaslouží naši pozornost a pomoc.

Josef Antoš - Dolní Bousov

ZA ZVĚŘÍ NAŠICH POLÍ, LUK A LESŮ

Křeček polní (*Cricetus crisetus*)

Toto zvířátko známe téměř všichni. Málokdo ho ve skutečnosti viděl.

Tak tedy alespoň stručný popis tohoto zvláštního hlodavce. Je pěkně barevný a velikostí se nejvíce podobá morčeti. Pokud je léto, tak má také černo-žluté zbarvení..

Křeček je rozšířen od jižní Evropy až po východní Jenisej.

U nás je křečka možno považovat za jakýsi indikátor zdravého a rozmanitého životního prostředí. Současná zemědělská velkovýroba s monokulturami řepky mu stejně, jako většině ostatních tvorů, nevyhovuje.

Křeček si hloubí až dva metry hluboké nory, kde má i zásoby potravy na zimní období a to i v množství přes 10 kg. Jedná se hlavně o obilí, brambory další zemědělské produk-



ty. Proto byl v minulosti také považován za významného škůdce.

Povahou je křeček tvor vztekly a nesnášenlivý i mezi sebou. Dovede se také statečně bránit, pokud je ohrožen.

Mladé mívá křeček až třikrát do roka. Po dvacetidenní březosti se rodí holá a slepá mláďata v počtu tří až patnácti mladých. Mláďata jsou již zhruba po měsíci samostatná.

V dřívějších dobách jejich schopnost rozmnožování vedla až ke kalamitním stavům. Moderní zpracování zemědělské půdy, včetně používání chemických prostředků tyto stavy odsoudilo do minulosti. Pryč jsou doby, kdy se doporučovalo křečky na potkání hubit.

**Miloslav Konývka,
hajný Záhuby**

VČELAŘENÍ

Včelaření je krásná činnost v přírodě, ze které všichni pocházíme. Je však hodně ovlivňována dnešní dobou.

Vše, co včelám prospívало a co ony nutně potřebují, se postupně ruší. Negativně působí nejen životní prostředí, ale i informace sdělovacích prostředků, které mají v současné době velký vliv.

V únoru letošního roku někdo v televizi řekl: "Byla mírná zima, včely dobře přezimovaly, bude dostatek medu".

Z pohledu včelaře je to v podstatě šíření poplašné zprávy. Že mi včely dobře přezimovaly, to mohu prohlásit až na konci dubna, kdy se zimní generace včel vymění za jarní. Kolik však bude medu, to ovlivní počasí a lidská činnost.

Včely totiž potřebují mít dostatek květů. Ty nám však z přírody postupně ubývají. Veselice byla známa ovocnářstvím, ale jaký je současný stav? O domácí ovoce není valný zájem a kupuje se jižní, na které však není náš organizmus ani připravený.

Ovocné stromy stárnou a mizí a nové se vysazují sporadicky. Na žebřík se dnes nikomu nechce a tak se všude vysazují zákrsky. Ovšem ani šest vzrostlých zákrsek, na množství květů, nenahradí velký strom, vysazovaný v minulosti.

Na úbytku květů se však podílí i dnešní zemědělská činnost. Dříve se louky kosily dvakrát ročně (seno a otava), vždy potom co rostliny vykvetly. Dnes se louky kosí čtyřikrát ročně. Rostliny se vykvést nenechají a včely opět žádnou pastvu nemají.

Dalším negativem jsou tzv. monokultury, kdy se celá oblast oseje řepkou nebo slunečnicí. Je to pak jednorázová pastva, kterou však může výrazně ovlivnit počasí, ale během dané sezony už tu pak nic jiného není.

Dobrym zdrojem nektaru jsou také květy akátu. Bohužel na veselickém židovském hřbitově bylo akátů vykáceno a u chat jej zlikvidoval vítr.

Významným zdrojem medovice jsou vzrostlé jehličnaté stromy, ovšem pokud je vhodné počasí. Avšak v doletu našich včel se hromadně kácí, přičemž letošní suché počasí s občasnými bouřkami nám rovněž neprospělo.

Na závěr trochu informací:

Med

Včely sbírají nektar z květů nebo medovici ze živých částí rostlin. Získané šťávy pak přetvářejí a kombinují se svými specifickými látkami a tuto směs nechávají pak zrát v plástech.

Květový med je díky obsahu glukózy a fruktózy snadno stravitelný, tedy obzvlášť vhodný pro děti, starší lidi nebo sportovce.

Medovicový med obsahuje spoustu minerálních látek a stopových prvků. Hodí se proto pro lidi s onemocněním dýchacích cest a ledvin.

Pyl

Obsahuje bílkoviny, železo, vápník, fosfor, draslík, hořčík, chlor, měď, kobalt, křemík, sodík, nenasycené mastné kyseliny, aminokyseliny, vitamíny. Snižuje tlak a hladinu cholesterolu v krvi, podporuje tvorbu červených krvinek, stavbu kostí, zubů a upravuje trávení. Užívá se při onemocnění nervů, horních cest dýchacích a mužských pohlavních orgánů.

BYLINKY NAŠEHO OKOLÍ A JEJICH VYUŽITÍ PODĚKUJME PŘÍRODĚ – 4. ČÁST

O léčivé rostliny je všeobecně velký zájem. Vycházejí o nich mnohé knihy, odborné i populární. Nejsem ani vědec, ani jejich zarputilý propagátor. Myslím si jen, že je škoda nevyužít toho, co nám příroda nabízí volně a dá se říci, všude kolem nás. Je podzim, počasí nám přeje a tak mi dovoluňte, abych vás při procházkách v této době vyzvala k všímavosti a tím i možností vylepšit si své zdraví, utlumit nějaký ten problém nebo se alespoň dostat do pohody.

Například **Bez černý** (*Sambucus nigra*):

Sbírají se postupně celá květenství a celá plodenství. Obojí je nutno sušit co nejdříve po sběru. Květ i bezinky jsou



významnou drogou jak v lékařství, tak i v lidovém léčitelství. Jejich účinky jsou především potopudné, močopudné, projímavé a anti-neuralgické. Účinkují také proti křečím zažívacího ústrojí, močového měchýře a klidní zanícenou sliznici. Tvoří doplňující léčbu při choro-

bách z nachlazení, revmatických a ischiatických bolestech. Předepisují se v nálevu jako čaje samotné nebo v kombinaci s dalšími drogami. V lidovém léčitelství jsou z bezinek v oblibě např. povidla nebo sirup. Bezinkový ocet (ocet, v němž byly vylouhovány květy) se užívá jako mazání na bolestivé svalstvo. U nás se připravuje z bezinek také marmeláda a víno. Květy, známé též pod názvem kosmatice, se též upravují na způsob vídeňských řízků. Docela mi to chutná.

Jírovec Maďal (*Aesculus hippocastanum*)

Kdo z nás v této době netvořil se svými ratolestmi zvířátka z kaštanů nebo je nesbíral jako zimní potravu pro lesní zvěř. Kaštan je vlastně semeno, které se využívá jak čerstvé, tak sušené. V lidovém léčitelství se používá v nálevu nebo ve vývaru zejména při střevních katarrech, horečnatých onemocněních, revmatismu i ischiasu. Lékařství oceňuje účin-

Propolis

Výpotky pupenů a kůry stromů, které včely zpracovávají a v úlu používají k čištění a „dezinfekci“ a také jako tmel. Má protizánětlivé účinky a funguje jako analgetikum. Ničí bakterie, bacily a viry, tlumí účinky z ozáření a podporuje hojení a regeneraci.

Včely jsou od nepaměti součástí přírody a jejich produkty prospívají většině lidí.

A my, co je máme rádi, budeme je chovat pro jejich vrozenou pracovitost a spolehlivost, která by mohla být vzorem pro každého z nás.

Zdeněk Srb - chovatel včel



ky především na křečové žíly, hemoroidy, bércové vředy, otoky při žilních problémech. Masti a krémy s obsahem kaštanů se používají také jako filtr proti ultrafialovému záření. V dětském lékařství však opatrně, protože ve větším množství by mohl být i jedovatý.

A do třetice **Jmelí bílé** (*Viscum album*)

O symbol štěstí z období Vánoc je v poslední době zájem především pro jeho protirakovinné účinky. Bylo prokázáno, že látky obsažené v jedovatém jmelí reagují s nádorovými buňkami a mají schopnost shlukovat červené krvinky. V lidovém léčitelství se doporučuje v nálevu ke snížení



krevního tlaku, někteří léčitelé však tyto účinky vyvracejí. Léčivé přípravky ze jmelí se ale používají k léčení zánětu nervů a kloubů a k léčení degenerativních onemocnění kloubů (artrózy). Budoucnost jmelí v lékařství je především v boji proti rakovině, je bezvýhradně před-

mětem dalšího výzkumu. Jako léčivá rostlina je známá od starověku.

Na závěr mi tedy jen zbývá popřát Vám do dnů budoucích pohodu, klid a minimum problémů, štěstí a úspěch ve vašem rodinném i profesním životě.

Eva Konývková

Čerpáno z *Kapesního atlasu léčivých rostlin* (Václav Jirásek, František Starý, František Severa)
www.wikipedia.cz, ale také i z vlastních zkušeností

STOPY VEDOU DO VESELICE

Nedávno jsem se probíral starými ročníky vlastivědného sborníku Boleslavan, který vydávali učitelé mladoboleslavského okresu v době 1. republiky. Šéfredaktorem byl okresní školní inspektor a spisovatel historických románů a povídek z našeho kraje Karel Sellner. V osmém ročníku tohoto sborníku mne zaujal článek „Památná bible jablkenická“, podepsaný B. H. (Boleslavan VIII, 1933/34, č. 7-9, s. 278-282). Za chvíli jsem již věděl, že značka B. H. patří řídicímu učiteli jablkenické školy Bohuslavu Havlínovi a článek, že je věnován románu Karla Sellnera „Václav Vrba“ o tamním písmákovi a o době, kdy se nekatolické knihy musely ukrývat. Věřím, že alespoň část článku bude zajímat i dnešní čtenáře Zpravodaje Veselice a proto jsem jej z časopisu Boleslavan následně přepsal:

V Lysé nad Labem se zmínil česko-bratrský farář při kázání o knize „Václav Vrba“ a doporučil ji jako dobrou četbu. Brzy potom navštívila autora knihy paní Anna Hadačová, vdova po česko-bratrském faráři v Lysé n/L. Od ní autor knihy „Václav Vrba“ se dověděl, že dcera jablkenického písmáka Václava Vrby, Kateřina, se provdala za chalupníka Běře z Ouřec (dnes Úherce, ves vzdálená asi hodinu cesty od Jablkenic). Dcera z tohoto manželství jménem Barbora, byla provdána za sedláka Jana Dvořáka z čp. 11 v Ouřecích, který byl v letech 1808 až 1816 rychtářem. Dvořákovi měli dvě dcery: Annu a Kateřinu. **Annou měl za manželku Václav Holan z Veselice** na panství domoušnickém. Tito manželé měli jedinou dceru Kateřinu, provdanou za Štěpána Antoše z Bošína č.17. Synové z tohoto manželství jsou Štěpán Antoš, rolník v Sukoradech a **Ladislav Antoš, rolník ve Veselici**. Dcera Anna byla provdána za česko-bratrského faráře Karla Hadače v Lysé n/L., kde jako vdova dosud žije /t.zn. v roce 1934/ a chová jako vzácnou rodinnou památku šestidílnou Kralickou bibli, kdy si majetek Václava Vrby.

Druhá dcera Dvořáková, Kateřina, měla dceru Annu, jež se provdala za Václava Hrozného, který býval také česko-bratrským farářem v Lysé n/L. Jeho synové jsou profesor

Bedřich Hrozný, slavný to orientolog, známý svými vykopávkami v Mezopotámii a profesor Jindřich Hrozný, knihovník Univerzitní knihovny. Paní Hadačová zná z rodinné tradice nejen osudy Vrbovy bible, ale také osudy Kralické bible, pečlivě skrývané u Holanů v Řitonicích.

Matce paní Hadačové vyprávěl její pradědeček, jemuž v roce 1859 bylo dvaadvadesát let (narozen v r. 1767) a pamatoval ještě pronásledování nekatolíků, následující příběh z doby temna: „Holanové bývali v Řitonicích. Tamější farář byl dobrý kněz. Nepátral po kacířských knihách, nehonil tajné evangelíky do kostela a ke zpovědi. Horší však byl zdejší jezuita, před nímž se měli na pozoru všichni pravověrní.

Jednou se rozneslo po okolí, že jezuita odejel a proto v pocitu bezpečnosti byla konána u Holanů pobožnost a po ní hned nebyla ukryta Bible do tajné skrýše. Hospodyně měla vše připraveno k pečení chleba a ráno měla již vytopenou pec, když přiběhl domů hoch (to byl ten pradědeček) a volal: „Matičko, jde sem jezuita, schovej honem Bibli!“ Matka popadla pytel, řádně jej namočila, zabalila do něj Bibli a šoupla ji do pece. Zahrábla pytel popelem a v tom již vešel jezuita.

Políbila mu ruku a když chtěl zpovědní cedulku, omluvala se, slibovala, že teď půjdou všichni ke zpovědi, provedla jezuitu po celém stavení, ale byla již jako na trní, když vzpomněla na Bibli. Prosila misionáře, aby jí odpustil, že musí sázet do pece boží dárek, který by překynul. Sotva jezuita vytáhl paty ze stavení, rychle vytáhla Bibli. Pytel byl již suchý jako troud a již doutnal. Bible byla však neporušena, jen jedna deska nepatrně ohořela.“

Také tato Bible je dosud chována jako vzácná památka v rodině Hadačově.

Poznámka: v článku uváděná - „památná bible jablkenická“. Obec Jablkenice byla v roce 1950 přejmenovaná na obec Jabkenice.

Zpracoval: Karol Bílek

TAJEMSTVÍ ŠLECHTIČNY MARTY Z VESELICE

Tento článek navazuje na článek „Životní příběhy šlechtičny Marty z Veselice“ otištěný v 17. čísle ZV v roce 2000

Před 15 roky jsem při prohlídce exponátů v Okresním muzeu v Mladé Boleslavi objevil nápis Marta z Veselice. Zaujalo mne to a vyžádal jsem si u pracovníků Okresního archivu v Mladé Boleslavi materiály z jejího života. Použil jsem je v roce 2000 k napsání článku do 17. čísla Veselického zpravodaje. Článek měl svým napínavým životním příběhem velký ohlas.

Marta z Veselice, obyčejná vesnická dívka, ve svých 18 letech zazářila ve své životní době jako hvězda. Svou krásou a půvabem uchvátila nejmladšího syna šlechtického rodu rytířů z Krajku, majitelů Mladoboleslavského panství Adama Krajíře z Krajku. Tento vážený a bohatý šlechtic, se do dívky z obce (tvrze) Veselice, bláznivě zamiloval. Vyžádal si souhlas svého otce a v roce 1569 se s ní jako čtyřicetiletý oženil. V roce 1571 pro svou mladou ženu vybudoval na návrší u dnešní obce Kosmonosy, zděnou tvrz (zámek). Zde spolu, až do své smrti, bydlili a měli šťastné manželství.

V 16. století se lidé dožívali v průměru 60 roků života. Adam Krajíř z Krajku přežil svého otce i své tři bratry a v roce 1577 se stal jediným vlastníkem Mladoboleslavského panství. Zemřel v roce 1588 na tvrzi (zámku) v Kosmonosích.

Po jeho smrti se majitelkou panství Krajířů z Krajku a jednou z nejbohatších šlechtičen tehdejšího Českého království, stala Marta z Veselice (Marta Krajířová z Krajku). Dožila se 38 let. Jak rychle ve svých 18 letech zazářila, tak náhle 3. září 1588, za záhadných okolností, v Praze zemřela. Zanechala po sobě obrovské bohatství, ale i velké tajemství, které se dodnes snaží historici objasnit.

Odkud tato krasavice pocházela? Z které osady, obce, nebo tvrze? Ukazuje se, že existují pouze dvě možnosti:

- a) pocházela z naší obce (tvrze) Veselice? Ta je od sídla rytířů z Krajku, Mladé Boleslavi, vzdálena pouze 20 km.
- b) pocházela z osady Veselice, která se nachází poblíž tvrze Jaroměřice nad Metují? Ta je od Mladé Boleslavi vzdálena asi 200 km.

Manželé Adam a Marta Kramářovi byli oba českobratrského vyznání. Oddáni byli v biskupském, českobratrském kostele v Mladé Boleslavi. Všechny dokumenty a písemnosti Českobratrského biskupství v Mladé Boleslavi byly však v roce 1620 po bitvě na Bílé hoře zničeny a nelze je tedy k objasnění původu Marty z Veselice využít.

Jedinou možností zůstává využití historických dokumentů rodu rytířů z Krajku. Tento rod pochá-

zel z Rakouska. Této možnosti však nemůžeme zatím využít.

Možná, že naše obec (tvrz) Veselice, byla opravdu domovem šlechtičny Marty z Veselice, jedné z nejkrásnějších a nejbohatších žen Českého království v 16. století. My se tím však nemůžeme, pro nedostatek důkazů, zatím chlubit.

Napsal dopisovatel Rudolf Dufek

ŽÁCI ŘITONICKÉ ŠKOLY PO 75 LETECH

Dodatek k tomuto článku Veselického zpravodaje minulé č. 42, na přání čtenářů

Fotografii žáků tříd „Řitonic 1938“ doplňujeme jmény a příjmeními dětí, od spodního až po čtvrtý řádek, jak jsou uveřejněny na fotografii, vždy od levé do pravé strany.

Spodní řádek:

Oldřich Krupka, Miroslav Jelínek, Jaroslav Šimáček, Josef Kříž, Jaroslav Hájek, Václav Hájek, Jaroslav Moucha, Vladislav Bucek.

Druhý řádek:

Svatopluk Brodský, Jaroslav Srb, Jaroslav Koliáš, Jaroslav Rupeš, Josef Petříček, Miroslav Halama.

Třetí řádek:

Daniela Cihlářová, Růžena Banýrová, Marie Petříčková, Miluše Hrouková, Marie Rubešová, Hana Vávrová.

Čtvrtý řádek:

Milada Krupková, Marie Vávrová, Marie Egrtová, Marie Šibová.

Žáci a žákyně z Veselice jsou podtrženi čarou.

Uprostřed fotografie je pan řídící učitel Novák.

Napsala Růžena Banýrová - Dufková

ČERNÁ KRONIKA OBCE

Policisté Obvodního oddělení PČR v Dobrovici zaznamenali za posledního půl roku nepatrný nárůst počtu prověřovaných událostí v obci Veselice a okolí.

V prosinci loňského roku neznámý pachatel přislíbil, na základě smlouvy, jednomu z obyvatel obce Veselice výměnu okenních rolet, za což si vyžádal zálohu ve výši 10 000 Kč. Až do června letošního roku, kdy poškozený případ oznámil na policii, nebylo dílo provedeno a ani pachatel zálohu nevrátil. Šetřením policie bylo zjištěno, že se skutku dopustily dvě ženy Š. D. a L. P. a oběma bylo sděleno podezření ze spáchání přečinu podvod ve spolupachatelství.

V červnu oznámila na OO PČR Dobrovice seniorka z obce Veselice, že byla okradena podomními prodejci. Z šetření vyplynulo, že dva muži a jedna žena vstoupili pod záminkou nabroušení nožů do domu poškozené, která jim za nabroušení zaplatila částku 500 Kč. Podvodníkům se to však nelíbilo, proto jí peněženku, ve které byla hotovost 6.000 Kč, z ruky vytrhli a následně z domu utekli. Poškozená později zjistila, že pachatelé jí v nestřežené chvíli ještě prohlédali dům a přerušili telefonní vedení. Na případu pracovali policisté OOP Dobrovice ve spolupráci s kriminalisty Územního odboru

PČR Mladá Boleslav. Do dnešního dne nebyli pachatelé odhaleni.

Řidičů, kteří usedají za volant pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek stále přibývá, resp. neubývá. Poslední dva čerstvé případy jsou ze začátku října.

Dne 1. 10. 2014 řídil osmačtyřicetiletý M. V. své motorové vozidlo Volkswagen v obci Domousnice, ačkoliv se před jízdou posilnil alkoholem. Hlídka dopravního inspektorátu mu při kontrole naměřila 0,3 promile alkoholu. Následnou kontrolou bylo zjištěno, že řidič nevlastní a nikdy nevlastnil řidičský průkaz. Výtečníkovi hrozí ve správním řízení pokuta 25 000-50 000 Kč a zákaz činnosti od jednoho do dvou let.

Obdobný případ se stal 13. 10. 2014. Sedmačtyřicetiletý občan Ukrajiny usedl za volant svého vozu opilý, což zjistila hlídka dopravního inspektorátu PČR Mladá Boleslav, která jej zastavila v obci Domousnice. Provedenou dechovou zkouškou mu naměřila 0,44 promile alkoholu v krvi. Řidiči byl na místě zadržen řidičský průkaz a hrozí mu jako v předešlém případě sankce 25 000 – 50 000 Kč a zákaz činnosti až na dva roky.

prap. Jan Procházka - PČR, OO Dobrovice

INFORMACE ZE ŽIVOTA V NAŠÍ OBCI

Cyklovýlet

30. srpna se uskutečnil další výlet na kole okolím Veselice. Odjezd byl naplánován jako obvykle na 13. hodinu od „Veselské hospůdky“. Na trasu nás vyjelo 13. Účastníky jsem vedl po silnici do Domousnic, Řitonic a lesem na okraj Petkov, kde jsme odbočili na cyklostezku do Dolního Bousova. V lese na lavičkách byla první přestávka. Po osvěžení naše cesta vedla do Svobodína, kde před kolejemi jsme odbočili na cyklostezku do Mladé Boleslavi. Po vyjetí z lesa nás překvapil velký bouřkový mrak. Naše občerst-

vení v hospodě v Dlouhé Lhotě se protáhlo, ale po dešti a za sluníčka jsme pokračovali cyklostezkou na Matrovice a dál po silnici až k „malé ZOO“. Stoupání po silnici do obce Lhotky prověřilo kondici účastníků, ale díky svěžímu vzduchu po dešti to všichni dobře zvládli. Dál naše cesta vedla lesem přes Křemenici do Rabakova. Odtud jsem účastníky vedl po silnici do Domousnic a na Veselici. Zde sice neproběhlo vyhodnocení v hospůdce jako obvykle, přesto se těším na další výlet.

Zdeněk Srb

Turnaj ve stolním tenisu

V neděli 17. 8. 2014 se konal již 4 ročník turnaje ve stolním tenise. Před Veselskou hospůdkou se turnaj opět konal na dvou soutěžních stolech. Díky hasičům, kteří koupili jeden stůl jsme si letos nemuseli stůl půjčovat. Letos nás potrápilo počasí, které nám přichystalo déšť a také bouřku. Díky přístupu účastníků turnaje jsme ale narychlo stavěli přístřešky, abychom rozehraný turnaj mohli dohrát. I tak po tomto zdržení jsme končili s přícházejícím se stmíváním. Letos se do hlavní soutěže přihlásilo opět více sportovců a to 17 mužů a 10 žen. Turnaj se hrál na dva hrané sety každý s každým, za velké podpory diváků, kteří nás



všechny podporovali až do vyhlášení výsledků. V kategorii žen zvítězila Kristýna JANUROVÁ, druhé místo obsadila Kateřina ŠEFLOVÁ a třetí místo patřilo Janě BUCKOVÉ ml. V kategorii mužů bylo pořadí následující, zvítězil Dušan KONÝVKA, na druhém místě Michal ŠEFL a třetí Zdeněk SRB. Ještě musí zmínit jednoho účastníka a to konkrétně Václava Bucka, který střídal hrací pátku s obracečkou klobás. Hráče potrápil a žaludky všech uspokojil. Všem účastníkům turnaje, organizátorům a v neposlední míře těm, kteří se starali o občerstvení, abychom náročný turnaj vydrželi patří obdiv a poděkování. Doufejme, že při pořádání příštího, tak trošku jubilejního turnaje nám bude přát počasí a opět se sejdeme v hojném počtu.

Děkuji všem

Dušan Konývka

26. Soboteký jarmark - 23. srpna 2014

Život mně zavál do Sobotky, kde jsem poprvé ve svém životě měl možnost na vlastní oči vidět akci, která mi byla známa pouze z vyprávění účastníků let minulých.

Přípravou pro návštěvníky této akce je páteční večerní vystoupení hudební skupiny. Vlastní jarmark a festival řemesel začíná v sobotu ráno, kdy náměstí, park a přilehlá prostranství jsou zaplněna stánky všeho druhu. Od drobné bižuterie až po různé pamlsky. Rozličnými pouťovými atrakcemi není zapomenuto ani na děti. U některých prodejních stánků lze přímo vidět stroje, nástroje a vlastní výrobu prodávaneho zboží.

Pro přilákání co největšího počtu lidí jsou připravena hudební vystoupení na menším podiu v parku a na větším na náměstí. O zpestření programu na náměstí se postarala „Zumba s Ivankou“, kdy na podiu vystoupily dívky z Veselice - Danielka Matoušková, Stázka Čikovská, Terka Kadeřábková a Viktorka Rysová.

Příjemná atmosféra, spolu s hezkým počasím, pokračovala až do pozdních večerních hodin, kdy byla ukončena vystoupením hudební skupiny.

Zdeněk Srb

INFORMACE Z ČINNOSTI OÚ VESELICE

- ❖ **Zastupitelstvo obce projednalo a schválilo rekonstrukci čekáren na zastávkách.** Starosta přítomné seznámil s návrhy zastupitelstva na způsob provedení rekonstrukce čekáren na obou autobusových zastávkách. Vzhledem k nejednotnosti názorů na tuto věc, je jednáno s p.Fr.Navrátilem, o jeho stanovisku ke stavu stavby „váhy“, zda bude možné rekonstruovat nebo zbořit a postavit novou
- ❖ **ZO projednalo výstavbu vrtu, případně čističky pro vodovod** – starosta seznámil přítomné s nutností vybudovat nový vrt nebo čističku pro vodovod (zvýšený obsah dusičnanů v pitné vodě). V současné době se čeká na navrhovaná řešení od firmy Ochrana podzemních vod Praha
- ❖ **ZO projednalo a schválilo podání žádosti o vymezení zastavěného území obce** podle § 59 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování
- a stavebním řádu (stavební zákon) ve znění pozdějších předpisů, u příslušného úřadu územního plánování, kterým je Magistrát města Mladá Boleslav a pověřilo starostu obce podáním žádosti o vymezení zastavěného území obce Veselice u příslušného územního plánování. Žádost byla podána v měsíci září 2014
- ❖ **ZO projednalo a schválilo podání žádosti o povolení k umístění rozvodu veřejného osvětlení** v obci na sloupy, které jsou majetkem ČEZ – ČEZ souhlasí s umístěním osvětlení a svítidel na podpěrné body venkovního vedení NN 0,4 kV po dobu min. 5 let za dodržení podmínek uvedených v dopise ze dne 28. srpna 2014
- ❖ **ZO projednalo a schválilo zakoupení světelných čidel na ovládání veřejného osvětlení** – provedeno firmou ELZIJA, s. r. o. v měsíci září 2014

❖ **ZO projednalo a schválilo natření plotu okolo hřbitova** – bylo provedeno formou brigády občanů, potřebný materiál zajistil starosta obce M. Pažout

❖ **ZO projednalo a schválilo vzájemný prodej pozemků ve vlastnictví obce Veselice a manželů Mgr. Pavliny Fraňkové a Mgr. Tomáše Fraňka.**

Obec prodá manželům Fraňkovým:

a) st. p. č. 603 (nově vzniklá rozdělením st. p. č. 90 dle geometrického plánu číslo 202-26/2014, vyhotovitel Miloš Nohl, IČO 13742094) o výměře 7 m² a parcelu č. 269/13 (dle KN) o výměře 4 257 m², parcelu č. 269/4 o výměře 381 m² (dle KN), parcelu č. 279/6 o výměře 1 583 m² (dle KN) a parcelu č. 279/8 (dle KN) o výměře 2 122 m²

Manželé Fraňkovi prodají Obci Veselice:

a) St. p. č. 110 o výměře 76 m² (KN) se stavbou „váhy“, parcelu č. 1/21 (nově vzniklá oddělením z p. č. 1/6, 1/4 a 1/18 dle geometrického plánu číslo 202-26/2014, vyhotovitel Miloš Nohl, IČO 13742094) o výměře 442 m² a parcelu č. 253/13 (nově vzniklá oddělením z pozemku č. 253/1 dle geometrického plánu číslo 203-26/2014, vyhotovitel Miloš Nohl, IČO 13742094) o výměře 609 m²,

b) pozemek, který vznikne oddělením z parcely č. 243/3 o výměře 4 086 m² (minimálně) dle doho-

dy obou stran. Všechny parcely jsou vedeny v Katastru nemovitostí. Všechny uvedené pozemky jsou prodejné pouze jako celek. Prodej musí proběhnout oboustranně

❖ **Dne 10. září 2014 proběhlo dílčí přezkoumání hospodaření obce za rok 2014.**

Při tomto přezkoumání byly zjištěny následující chyby a nedostatky – obec chybně účtovala vyřazení pozemků oceněných reálnou hodnotou

❖ **Z dlužné částky 20 510 Kč za odpady k 31. 12. 2013** (za roky 2010-2013) bylo k 30. 9. 2014 uhrazeno 9 850 Kč, zbývá zaplatit 10 660 Kč.

Zároveň však občané nemají zaplacen poplatek za svoz TKO za letošní rok ve výši 14 300,00 Kč. Jedná se převážně o stejné občany jako v minulých letech, kteří své pohledávky neuhradili ani po upomínce ze strany OÚ. Zřejmě bude nutné vymáhat dlužné částky formou exekuce, jak navrhuje pracovníci Krajského úřadu. Zarážející je skutečnost, že poplatek za svoz TKO nemá uhrazen i 18 občanů, kteří jsou v obci hlášeni k trvalému pobytu a skutečně zde žijí.

**Miroslav Pažout starosta obce,
Marcela Šafránková**

Z ČINNOSTI SPOZ VESELICE

Druhou polovinu roku jsme zahájili návštěvou u paní **Zdeny Šolcové** v pečovatelském domě v Sobotce, kde slavila 80 let života. Této návštěvy se s námi zúčastnila i její bývalá spolupracovnice Zdena Poláková. Vidět se po letech byla pro všechny velmi dojemné. Všechny Vás srdečně pozdravuje a vzpomíná.

14. května jsme blahopřáli panu **Miloslavu Bulířovi**, který oslavil 65. narozeniny.

K úctyhodnému výročí jsme také popřáli paní **Vlastě Doškářové**, která si i ve svých 93 letech umí udržet i přes zdravotní problémy, svěžest a šarm.

V tento den 27. 5. jsme popřáli paní **Zuzaně Červové**, které bohužel nebylo dopřáno, aby svých 60 let oslavila spolu s manželem. Zármutek ji pomáhají zmírnit synové, kteří ji velmi pomáhají. Vylepšují bydlení a upravují kolem domu. Má z nich velkou radost.

23. června jsme navštívili pana **Jana Boukala**, k jeho 70 letům. Spolu s manželkou se velmi věnují zahradě. V jejich zahradním altánku s krásnými pnoucími růžemi, jsme byli alespoň na chvíli, jako v pohádce.

Stále usměvavá paní **Antošová** nás přivítala s dcerou a dvěma pravnučkami při svých 83. narozeninách. Velmi, jsme obdivovali vypracovaný rodokmen dcer, vnoučat a pravnoučat, který má pěkně vyvěšený spolu s fotografiemi.

V srpnu jsme popřáli jednomu z prvních zakladatelů zpravodaje, panu **Rudolfu Dufkovi** k jeho magickému 88 letům. Popřáli jsme mu hodně zdraví a také hodně skvělých článků do Veselického zpravodaje.

17. listopadu půjdeme blahopřát paní **Polákové** a v prosinci paní **Karolíně Bukové**.

Všem oslavencům děkujeme za milé přijetí a přejeme jim vše krásné a hlavně hodně zdraví v příštím roce 2015.

**Za SPOZ Jarmila Bulířová
Věra Pažoutová,
Miroslav Pažout**

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

ŽIVOTNÍ JUBILEA OBDOBÍ ČERVENEC - PROSINEC 2014

60 let	17. 11. 2014	Zdeňka Poláková	35 let	21. 09. 2014	Jiří Kodrik
55 let	26. 10. 2014	Jaroslav Dufek	25 let	13. 08. 2014	Zdeněk Húbner
40 let	21. 08. 2014	Milan Rýdl	20 let	16. 07. 2014	Martin Červa
	15. 10. 2014	Michaela Steyová		23. 10. 2014	Žaneta Křížová
	14. 11. 2014	Marek Bulíř	15 let	18. 08. 2014	Lucie Jakubcová

BLAHOPŘÁNÍ

Dne 19. října 2014 oslavil náš rodák, pan **Jaroslav Kouba**, své 70. narozeniny. K tomuto jeho významnému výročí mu přejeme do dalších let hodně zdraví, štěstí a životní pohody.

VÝROČÍ SŇATKU

35 let společného života oslavili dne 26. října 2014 manželé **Miroslava a Jaromír Ďoubalíkovi**, Veselice 17.

SŇATEK UZAVŘELI

Dne 26. září 2014 na Městském úřadě v Dobrovici **Veronika Herčíková a Zdeněk Hübner**, Veselice 17.

NOVÍ OBČANÉ:

Eva Konývková, Veselice 09,
Milan Masák, Kryštof Masák a Tereza Jírovcová,
Veselice 67

VZPOMÍNKA

Dne 1. prosince to bylo dlouhých 20 roků co od nás tragicky odešel náš syn **Leoš Jakubec** v nedožitých 20 letech.

Stále vzpomínáme a nikdy nezapomeneme.

Rodiče, bratr František a Radek s rodinou.

Kdo jste ho znali a měli rádi, vzpomeňte s námi.

Marcela Šafránková

ČTENÁŘSKÉ DOPISY A OHLASY

PODĚKOVÁNÍ

Srdečně děkuji starostovi obce panu **Miroslavu Pažoutovi** a členkám SPOZ paní **Jarmile Bulířové** a paní **Věře Pažoutové** za blahopřání, květiny a dárek k mým narozeninám. Velmi mě to potěšilo.

Rudolf Dufek

K ŽIVOTNÍMU JUBILEU PhDr. PAVLA BRODSKÉHO, CSc. et DSc.

Každá obec bývá hrdá na své známé a slavné rodáky. Ve 20. století však rodáků postupně stále více ubývá (snad kromě měst, v nichž existují porodnice). Ubývá i občanů menších obcí, zvláště po roce 1945. Zato v nich přibývá chalupářů a chatařů.

Ale zůstává krajina, lesy, cesty a pěšiny, obydlí (i když často přestavěná), hroby na malých hřbitůvcích. Milovaný kraj, ať je to rodný kraj, kraj předků či kraj, který si oblíbily „naplaveniny“, jak se říká těm, kdo se tu „zakoupili“ nově. K němu se hlásí a sem se vracejí všichni. Účast na rodáckých sjezdech či plamínky svíček v dušičkovém podvečeří, to potvrzují nejlépe.

Na Veselici se každým rokem vrací i pan doktor Pavel Brodský. Tedy abychom ho představili přesně, **PhDr. Pavel Brodský, CSc. et DSc.** (přetlumočeno pro ty, kteří neznají zkratky titulů: Doktor filozofie Pavel Brodský, kandidát věd a doktor věd). Jeden z nejvýznamnějších českých vědců. A protože nedávno, 22. srpna, slavil své šedesátiny, naskytla se vhodná příležitost nejen mu poblahopřát, ale také ho více představit čtenářům *Zpravodaje Veselice*.

Pan doktor Brodský je Pražák. Ovšem rodově pochází z našeho kraje. Kořeny rodu jsou v Psenicích u Libáně, odkud z rolnické usedlosti pocházel i jeho dědeček. Rodina pak putovala přes Brodek u Dětenic a Lhotky do Veselice. Přitom se stále rozrůstala, takže otec pana doktora měl ještě šest sourozenců. Dědeček byl šikovný a pracovitý, snažil se připravit dětem hezkou budoucnost. A tak v době krize veselický statek prodal a koupil si zde jen malý hrobnický domek u židovského hřbitova.

Otec pana doktora se narodil na Lhotkách a roku 1930 putoval do Prahy. Po absolvování reálky vystudoval strojařinu na Českém vysokém učení technickém, za války byl nasazen na nucených pracích, ale hned po ní nastoupil jako letecký konstruktér do známé továrny Letov a vydržel zde až do penze.

Celá rodina se ráda vracela při každé příležitosti na Veselici. Odtud podnikala výlety vlakem nebo na kolech po celém Českém ráji i po sousedním Kopidlensku. Pan doktor s úsměvem vzpomíná, že nebyl snad jen na Kozákově. Zato

dopodrobna prozkoumal hlavně nejbližší okolí – hřbitov, Bor a další lesíky s jejich jeskyňkami směrem na Křížánek, Rychnovy a Záhuby. Nejvíce se těšil na rybníky a na houby. Dnes už na Veselici tak často nejezdí. Podíl na rodinném domku přenechal příbuzným, ale Český ráj neopustil – jen se se svou ženou dívají na Trosky z druhé strany.

Náš rozhovor se pomalu zaměřil na vědeckou práci doktora Brodského. Po středoškolských studiích na vynikajícím pražském gymnáziu Jana Nerudy se přihlásil na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, kde v letech 1974–1979 navštěvoval přednášky oboru historie a dějiny umění. Po absolvování se jeho bádání zaměřilo na kodikologii, což je – stručně řečeno – věda o kodexech a rukopisných knihách. Zkoumá jejich texty, písmo, výzdobu, vazbu atd. Lidé si pod nimi představují většinou kroniky, ale patří sem i různé úřední a náboženské knihy, cestopisy, zpěvníky, herbáře atd. Všechno to jsou originální památky a je potřeba především mít jejich podrobný a dokonalý soupis. Ten se provádí jak v domácích českých knihovnách, tak se pátrá i po českých rukopisech (bohemikách) v zahraničí. Mezníkem pro práci pana doktora je rok 1620.

U nás se kodikologii věnuje velká pozornost. Doktor Brodský působil v Národním muzeu, nyní je vedoucím vědeckým pracovníkem oddělení pro soupis a studium rukopisů Archivu Akademie věd České republiky a zároveň přednáší na vysokých školách a je členem mnoha vědeckých komisí a redakčních rad. Napsal dlouhou řadu odborných studií a knih – asi nejvýznamnější je *Katalog iluminovaných rukopisů Knihovny Národního muzea v Praze* (2000), *Průvodce po rukopisných fondech v České republice II–IV* (1998, 2001, 2004 – spoluautor) a *Katalog iluminovaných rukopisů Strahovské knihovny* (2008). Zatím poslední vydaná kniha, určená široké veřejnosti, je *Krásy iluminovaných rukopisů* (2012). Jeho díla jsou uznávána i v zahraničí, zvláště v Polsku a v Německu. V současné době pracuje na generálním katalogu našich rukopisů, který má podobu elektronické databáze. Jeho snem je vydání faksimile vzácného rukopisu z doby císaře Karla IV. – *Liber viaticus* Karlova kancléře Jana ze

Středy. Edice je připravena, zajišťuje se finanční krytí tisku...

Na závěr našeho rozhovoru připomněl doktor Brodský velkou důležitost regionální historie, vlastivědných časopisů a sborníků a vlastivědné práce. Tento vztah získal už jako student na vysoké škole vlivem prof. Josefa Petráně. Velmi si váží i prací prof. Jaroslava Pánka. I on sám se rád věnuje krajovým tématům, psal např. o známém Soboteckém graduálu. Také přispívá do regionálních vlastivědných peri-

odik *Z Českého ráje a Podkrkonoší a Od Ještědu k Troskám*. A proto ochotně a rád poskytl rovněž tento rozhovor pro *Zpravodaj Veselice*.

S doktorem Pavlem Brodským bychom si mohli povídat ještě hodně dlouho. Nechceme ho však okrádat o vzácný čas. Loučíme se, ještě jednou přejeme vše nejlepší do dalších let, přejeme, aby vyšlo faksimile *Liber viaticus* a těšíme se někdy na setkání na Veselici.

Připravil Karol Bílek

VÁNOČNÍ ZVYKY

Snad v každé rodině se dlouhodobě dodržují vánoční zvyky. Postupně s modernizací a zvyšováním životní úrovně se mění a zanikají. Proto využívám Veselický zpravodaj, který může napomoci v jejich uchování.

V paměti mi zůstaly zvyky, které se o vánočních svátcích každoročně dodržovaly v naší rodině.

Maminka vždycky před štědrým dnem v peci pekla „štědrovnice“. Nikdy se u nás neříkalo vánočky. Z jejího vyprávění vím, že štědrovnice se tvořila z devíti pramének a každý pramének něco znamenal:

- spodní 4 praménky znamenaly živly: vodu, vzduch, zemi a slunce
- střední 3 praménky znamenaly: rozum, vůli a cit
- horní 2 praménky znamenaly: štěstí a lásku

Tatínek na štědrý den vždycky dával kravám to nejkvalitnější seno. Maminka husám a slepicím pšeničku. Aby věděli, že je štědrý den.

K štědrovečerní večeři se u nás podávalo:

- jako první: makové buchtičky polévané medem
- druhé jídlo to byl tradičně smažený kapří řízek a bramborový salát
- třetí jídlo byla tradičně štědrovnice s čajem
- čtvrté jídlo bylo ovoce. Jablka jsme půlili a hledali zda v řezu bude hvězdička z jader.

Dále jsme měli ořechy, sušené křížaly a švestky.

Po večeři se rozdávaly dárky, vždy uložené pod vánočním stromečkem.

Dalším vánočním zvykem bylo, že náš soused pan František Jakubec (starší), pravidelně po štědrovečerní večeři vždycky třikrát vystřelil z pušky do naší společné studny, aby v ní, po celý příští rok, bylo dostatek dobré vody.

Napsala: Růžena Banýrová - Dufková

PŘÍSPĚVATELÉ NA ČASOPIS

Na zpravodaj (do 7. listopadu 2014) přispěli:

Dufkovi, L. Drobná, Ing. M. Halama, L. Brezániová, J. Bucková, Tomanovi, Rýdlovi (Veselice 28), Rýdlovi (Staré Hrady), Pacákovi, J. Runcík, N. Kopecká, M. Železná, Drahoradovi, Jansovi, M. Matějková, K. Fisher, Matouškovi (Židněves), Zdena Šolcová.

Všem přispěvatelům redakční rada upřímně děkuje

LISTOPAD 1989

Listopad 1989 je v myslích více než 30 milionů obyvatel tehdy existujících států NDR a Československa zapsán jako období revolučních změn. V tomto měsíci roku 1989 v podstatné části střední Evropy vyvrcholil proces rozpadu komunismu.

Změny totalitních režimů k počátkům demokracie, tehdy již proběhlé v Maďarsku a v Polsku, zasáhly také tehdejší Československo a NDR (východní Německo). Dne 9. listopadu padla berlínská zeď, po celém světě známý symbol komunistické totality a nyní i jejího pádu. V Praze byla 17. listopadu, v den 50. výročí událostí listopadu 1939, policií brutálně zastavena studentská demonstrace a tím byl započat proces označovaný jako „Sametová revoluce“. Podobné změny o něco později zasáhly i Pobaltské státy, část bývalé Jugoslávie, Bulharsko a Rumunsko.

Listopad 1989 je přes berlínskou symboliku a československou „sametovou revoluci“ ale spíše lokální pojem.

V Polsku došlo ke změnám už na jaře 1989 a první svobodné volby tam proběhly (byť jen do poloviny parlamentu) již 4. června 1989. V listopadu, už za vlády Tadeusze Mazowieckého, rozbíhal Leszek Balcerowicz ekonomické reformy, které během několika týdnů zbrzdily nebezpečnou hyperinflaci.

V Rumunsku revoluce proběhla až v prosinci 1989.

MALÁ LISTOPADOVÁ CHRONOLOGIE:

Československo

17. listopadu – studentské demonstrace zahajují začátek sametové revoluce a tím i pádu komunismu v Československu.

18. listopadu – vojáci základní služby (VZS) byli izolováni od vnějšího světa. Informace do kasáren přesto pronikly a VZS to dali znát, takže politicky nebyla armáda a s ní i bojová technika v rukou důstojníků a strany, ale v rukou VZS.

20. listopadu – demonstrace pokračují; jen v Praze narůstají z 200 tisíc předešlých dnů na půl milionu

27. listopadu – generální stávka v Československu.

28. listopadu – jako ostatní již padlé komunistické režimy oznamuje i KSČ, že se vzdá mocenského monopolu.

NDR

7. listopadu – rezignuje komunistická vláda NDR, ale přesto zůstává Egon Krenz, první tajemník SED hlavou státu.

9. listopadu – pád Berlínské zdi, NDR otevírá hraniční přechody v Berlínské zdi, po desetiletích mohou občané NDR volně překračovat hranice, den na to začínají oslavující občané strhávat berlínskou zeď, postavenou v roce 1961.

Bulharsko

10. listopadu – po čtyřech a půl desetiletích vlády komunistické strany v Bulharsku odstupuje Todor Živkov a nahrazuje jej ministr zahraničí Petar Mladenov, strana je přejmenována na Socialistickou stranu Bulharska.

SAMETOVÁ REVOLUCE

(PŘEDCHÁZEJÍCÍ UDÁLOSTI V ČESKOSLOVENSKU):

Sametová revoluce, jak je již výše uvedeno, se týká listopadu a prosince roku 1989, kdy padl totalitní režim a stát se dal demokratickým směrem.

Události od roku 1945 je třeba charakterizovat jako vývoj totalitního režimu komunistického typu. Po druhé světové válce byl československý národ nedůvěřivý pravicovému smýšlení a tak se politika začala vyvíjet v levicovém směru.

Roku 1948 se za pomoci intrik a sovětské pomoci dostala do čela vlády Komunistická strana Československa.

V průběhu padesátých a šedesátých let nastal dramatický vývoj. Nejprve se komunisté zbavili veškeré opozice a moc si rozdělili mezi své funkcionáře a začali zestátnit soukromý majetek. Následovalo pronásledování podnikatelů a majetných lidí a také lidí jiného politického smýšlení. Na ochranu režimu zde byla STB (státní tajná bezpečnost), která za pomoci civilního oblečení, odposlechů, pronásledování a mučení nutila veřejnost k poslušnosti.

V roce 1953 byla provedena měnová reforma.

V 60. letech nastal proces uvolňování, který vyvrcholil Pražským jarem roku 1968, kdy československá společnost téměř zvítězila nad komunismem. Došlo ke zrušení cenzury, lidé se začali svobodně vyjadřovat, zakládat různé spolky. Lidé měli zastání i ve státní politice Alexandra Dubčeka, který se snažil o reformu systému. Pražské

jaro se však nedočkal šťastného konce. V noci z dvacátého na jednadvacátého srpna 1968 obsadila vojska Varšavské smlouvy (v čele s vojáky Sovětského svazu) Československo, aby zastavila probíhající reformy.

Tak skončilo Pražské jaro a nastala doba tzv. normalizace. Dalo by se říci druhé nejtvrděší období komunistické éry. Proti režimu se postavilo ještě pár statečných - například Jan Palach, Jan Zajíc, E. Plocek, chartisté, disenti a další.

Rok 1989

Totalitní režim již povoloval. Hned na začátku roku 1989 proběhly nepokoje, které v té době neměly obdobu. Byl to Palachův týden, kdy lidé chtěli uctít památku Jana Palacha, ale Veřejná bezpečnost toto shromáždění rozehnala. Lidé se nenechali zastrašit a protestovali proti zásahu několik dní, ale pak se situace zklidnila až do úplného klidu. Byl to však první úspěšný „výstřel“ v boji proti komunismu v Československu.

Listopad roku 1989

Den 17. listopadu 1989 - měl to být pietní akt na paměť uzavření vysokých škol v roce 1939. Akce byla legálně nahlášená, tudíž se nebálo vyjít do ulic více lidí. Začínalo se na Albertově a mělo se pokračovat dále na Vyšehrad k hrobu Karla Hynka Máchy. Plánovaná akce skončila, ale lidé plni různých dojmů se nerozešli a směřovali k Václavskému náměstí. Tak daleko se však nikdo nedostal, neboť nyní, už demonstranti, dostali „sprchu“ od SNB na Národní třídě a to zcela nečekaně a bezdůvodně. Následovalo velké pobouření veřejnosti. K pobouření mimo jiné přispěla i fáma o mrtvém studentovi Martinu Šmídovi. Stát zaútočil na děti občanů. Občané, kteří do této doby totalitní režim snášeli, se rozhodli, že tohle si líbit nenechají. Následovaly demonstrace, den od dne masovější a masovější. Hlavní sídlo demonstrantů byla Praha, ale demonstrativní aktivity se vyvíjely i jinde, ale přece jen ne v tak velké míře. Proti cenzurovanému tisku a televizi bojovali herci a studenti, když objížděli různá města a líčili lidem, jak to v Praze vypadá a také je přesvědčovali, aby se připojili do celostátní stávky, která byla naplánovaná na 27. listopad 1989. V průběhu demonstrací zažívala Praha „sametové“ nepokoje. Událost monitorovali zahraniční novináři, lidé se nebáli vyjít do ulic a demonstrovat, celá republika se otřásala v základech. Komunistický režim padl. Celkem v poklidu byl předán státní aparát novému demokratickému orgánu, který měl stát vést novým, lepším směrem.

Ke zpracování bylo použito internetových zdrojů a wikipedie

Navrátilovi



Přejeme vám, našim čtenářům, pěkné a veselé Vánoce, dětem bohatou nadílku pod stroměčkem a všem splnění všech tajných přání.

Do roku 2015 přejeme vše nejlepší, hodně zdraví, štěstí, lásky a pohody

Redakční rada a Zastupitelstvo obce

Zpravodaj Veselice vydává Místní zastupitelstvo obce Redakční rada pracuje ve složení: Předseda: Ing. Jiří Campr, členové: M. Pažout, F. Pažout, F. Navrátil, J. Bulířová, Z. Poláková, M. Šafránková, J. Šoltys, dopisovatel: R. Dufek. Zpravodaj vychází dvakrát ročně a je dodáván zdarma. Za obsah článků odpovídají autoři. Prosíme o zaslání případných návrhů, připomínek a finančních příspěvků na adresu: Paní M. Šafránková, Veselice č. p. 8, PSČ 294 04 Dolní Bousov. Redakční radu můžete kontaktovat elektronicky na adrese: E-mail: zpravodajveselice@centrum.cz Web: www.veselice.e-obec.cz. Zaslání příspěvků – číslo účtu u mBank je: 670100-2210595734/6210. Vydávání časopisu povoleno dokumentem Ministerstva kultury ČR event. č.: MK-ČR-E-1844